

Hermed sluttede spørgsmålet.

Bortfaldet spørgsmål

Spm. nr. S 2073

Formanden:

Spørgsmål nr. S 2073, der er stillet til skatteministeren af hr. Klaus Kjær, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der hermed er bortfaldet, lød således:

Til skatteministeren (11/5 99) af:

Klaus Kjær (DF):

»Vil ministeren oplyse, hvorledes man sikrer sig, at fradragsberettigede beløb, som serbere, henholdsvis Kosovoalbaniere bosiddende i Danmark sender hjem til familie i hjemlandet, reelt ikke bruges til at finansiere UCK's eller serbiske udgifter i forbindelse med krigen i Kosovo?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forhandling om redegørelse nr. UF 2:

Miljø- og energiministerens redegørelse af 11. maj 1999 om ændring af direktiv 90/220 EØF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

Forhandling

Margot Torp (S):

Indledningsvis vil jeg gerne takke miljø- og energiministeren for en meget overskuelig redegørelse for det igangværende arbejde med at ændre EU-direktivet om udsætning af genmodificerede organismer i miljøet. Redegørelsen viser tydeligt, hvordan EU er en politisk platform helt på linje med Folketing og kommunalbestyrelser, hvor forskellige politiske holdninger kæmper om overtaget, og hvor man som regel finder et kompromis, som alle kan leve med, fordi det modsatte i de fleste tilfælde kun er ringere.

Det gælder ikke mindst for en lille nation som Danmark, der er dybt afhængig af sam-

handel med det meste af verden. I denne som i mange andre sager bliver det tydeligt, hvor vigtigt det er, at vi sidder med omkring de borde, hvor de vidtrækkende beslutninger træffes.

Godt nok får vi aldrig alle vores ønsker opfyldt, men sammen med andre lige så miljøinteresserede nationer er vi med til at gøre den politiske dagsorden så grøn som mulig.

Det giver ikke altid de mest glørværdige overskrifter. Kritikere vil som hovedregel kun hæfte sig ved de områder, hvor der er givet køb, og meget sjældent vedstå, at mange små, seje træk over tid kan ende med at give rigtig gode løsninger. Men det kræver vedholdenhed, hårdt arbejde og mod til at indgå kompromiser. Alt det bliver der i særdeleshed brug for i forbindelse med revision af det her direktiv, hvor mange ting skal falde på plads, og hvor mange interesser er på spil.

Socialdemokratiet deler den udbredte skepsis i befolkningen omkring gensplejsede landbrugsprodukter og deres indvirkning på mennesker og miljø, ikke mindst på lang sigt. Det fremgår af den linje, der er lagt op til i det debatoplæg om gensplejsning, som skal drøftes i partiorganisationen her i sommer. Det er ikke nogen programmerklæring, men det lægger et fundament for den debat, som skal munde ud i en bindende politik på området.

På den baggrund henstiller vi til miljø- og energiministeren, at Danmark i det videre arbejde med at revidere udsætningsdirektivet gør en stærk indsats ikke alene for at fastholde de forbedringer, direktivforslaget rummer, men også for at luge ud i de tidsler, der fortsat er, og arbejde for, at endnu flere af de forbedringer, som Parlamentet har foreslået, bliver indarbejdet i direktivet.

Lykkes det godt, vil vi stå med et direktiv på gensplejsningsområdet, som kan bruges som model for alle de andre direktiver, der regulerer det her.

Socialdemokratiet er godt tilfreds med, at det i indledningen til direktivet slås fast, at det er forsigtighedsprincippet, der gælder. Og vi til lægger det stor betydning, at fremtidig risikovurdering skal omfatte både de direkte og de indirekte virkninger på miljøet og menneskers sundhed samt de øjeblikkelige såvel som de langsigtede virkninger. Til gengæld mener vi, at det her princip burde gælde i forhold til både udsætning og markedsføring.

Vi bifalder også, at en overvågningsplan gøres obligatorisk, at overvågningen skal revur-

deres ved en eventuel fornyelse af en godkendelse, og at Kommissionen vil vægte etiske aspekter i højere grad ved at inddrage en etisk komité i vurderingerne. Det kunne måske forstærkes med nogle etiske guidelines og krav til virksomhederne om at forholde sig til emnet i ansøgningen.

Vi håber meget, at det lykkes at få fastholdt en tidsbegrænsning så tæt på de 7 år som overhovedet muligt, når det gælder tilladelse til udsætning og markedsføring. Og vi går ind for at gøre beslutningsprocessen mellem staterne mere gennemsigtige og ensartede baseret på fælles risikovurdering, men lægger vægt på, at det sker på et meget højt sikkerhedsmæssigt niveau.

Vi henstiller til regeringen at arbejde så effektivt for en mærkningsordning som overhovedet muligt, da det er en forudsætning for, at der sker en effektiv mærkning i de senere led i forarbejdningsskæden.

Vi håber også, at miljøministeren vil arbejde på at få et civilretligt ansvar ind i det her direktivforslag eller også ind i et mere generelt direktivforslag om civilretligt ansvar. Det mener vi er meget vigtigt i et land, hvor vi igen og igen har oplevet, at producenter kan producere ting, som er farlige, og som samfundet så efterfølgende skal betale for at rette op på, hvis det overhovedet kan rettes op. Så jeg synes, det er vigtigt, at vi får lavet nogle forsikringsordninger her.

Alt i alt ser vi frem til, at de miljøvenlige kræfter i Råd, Kommission og Parlament tilsammen i det videre arbejde får skabt et direktiv, som kan danne model for alle andre direktiver på GMO-området og bevirke, at EU kan presse på i WTO for høje standarder, der sikrer miljøet og menneskers sundhed i en fremtid præget af de bioteknologiske industriers fremmarch.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det overraskede mig, at jeg kunne læse i Politiken i dag, at Socialdemokratiets spidskandidat til parlamentsvalget, Torben Lund, ligefrem kunne mene, at det direktivforslag, der ligger nu her, ville føre til fremme og forbedring af reglerne. Det håber jeg ikke er Socialdemokratiets opfattelse her i Tinget.

Jeg vil godt spørge: Når nu den socialdemokratiske ordfører synes indstillet på kompromis,

betyder det så, at de krav, som man har stillet f.eks. fra Parlamentets side om, at der skal være et forbud mod gener, der kan have forbindelse med resistens over for antibiotika, at det skal opfyldes som forudsætning for, at det danske socialdemokrati vil sige ja?

Betyder det også, at det danske Socialdemokrati som forudsætning for at sige ja vil fastholde, at der ikke må ske en overførsel af store områder af de her gengodkendelser til andre regelsæt som f.eks. det såkaldte novel food, hvor der gælder helt andre regler? Direktivet er jo åbent som en ladeport for, at man bare flytter store grupper af godkendelser ud og afgør det andre steder.

Vil Socialdemokratiet stå fast på de krav, eller betyder snakken om kompromis, at man bøjer sig, når det kommer til stykket?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

I SF er vi enige med den socialdemokratiske ordfører i, at der er tale om en række forbedringer og stramninger i det foreliggende forslag til direktiv i forhold til det gældende direktiv og de udkast, vi har set før.

Men der er fem konkrete ting, hvor jeg godt vil have et svar på, hvordan den socialdemokratiske indstilling er på baggrund af det debatoplæg, som Socialdemokratiet har udgivet.

Punkt 1: Er Socialdemokratiet indstillet på, at Danmark i forhandlingerne skal sige, at vi også skal have en vurdering af den samfundsmæssige nytteværdi af de gensplejsede produkter, sådan at hvis vi ikke kan påvise nogen nytteværdi, der matcher de risici, der måtte være, så skal man alene på det grundlag kunne sige nej.

Punkt 2: Er Socialdemokratiet enig i, at hvis man overflytter lovgivningen til andre områder, og her er det ikke novel food, jeg tænker på, for det tror jeg ikke er realistisk, men den såkaldte produktlovgivning, f.eks. frødirektivet, kan det kun ske under forudsætning af, at beskyttelsesniveauet er fuldstændig det samme med hensyn til miljøgaranti osv.?

Er Socialdemokratiet enig i, at vi skal sige nej til antibiotikaresistens? Er Socialdemokratiet enig i, at mærkningen ikke skal kunne rumme formuleringen »kan måske indeholde«?

Og endelig: Er man enig i, at produkter, der er produceret på baggrund af gensplejsede organismer, f.eks. kød og mælk, også skal mærkes?

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

Først til hr. Keld Albrechtsen: Altså, jeg synes nok, at man i det forslag, som det ligger nu, kan finde en række stramninger og forbedringer, bl.a. en fælles risikovurdering på et højere niveau, og også at virksomhederne skal lave en overvågningsplan, at der sættes nogle tidsrammer, som forhåbentlig bliver så tæt på 7 år som overhovedet muligt.

Det er jeg slet ikke i tvivl om, og jeg mener, at det virkelig er i Danmarks overordnede interesse, at vi får så bred en fælles lovgivning på det her område som overhovedet muligt – sådan en samhandelsnation, som vi er.

Vi er helt klart blandt dem, der henstiller til miljøministeren at arbejde for, at antibiotikaresistente markørgener skal ud. Der er andre markørgener, og det virker helt urimeligt, at man fastholder denne her. Jeg er overbevist om, at miljøministeren arbejder for at få det her ud. Det er i hvert fald vores henstilling til ham.

Så til både hr. Jørn Jespersen og hr. Keld Albrechtsen omkring det at overflytte fra det her direktiv til andre direktiver: Jeg må dér sige, at det godt kan være bekymrende, at vi får lavet et måske meget fint direktiv her, som så bliver lidt tømt for indhold.

Jeg synes stadig væk, at vi skal satse på at få lavet et så godt direktiv som overhovedet muligt og så, som jeg nævnte i min tale, bruge det som model for de andre. For det er helt klart vigtigt, at vi så vidt muligt får den samme risikovurdering, den samme høje sikkerhed i alle direktiverne, så det ikke kan betale sig at flytte rundt med produkterne. Jeg mener også, at produktdirektivet er langt mere relevant i den her sammenhæng end novel food-direktivet vil være.

Til hr. Jørn Jespersen: Jeg er næsten nødt til, at hr. Jørn Jespersen spørger igen.

Formanden:

Ja, tiden er gået.

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er lidt rystende, at både fru Margot Torp og hr. Jørn Jespersen kan hævde, at det her direktiv skulle være udtryk for en forbedring, når det, man jo kan se i forslaget, er, at der for en lang række produkter vil blive

indført en hurtigere sagsbehandling, hvor der endda bliver sat en kort tidsfrist for, hvornår Kommissionen skal være færdig med de videnskabelige undersøgelser, sådan at de store multinationale selskaber, der kører det her gensplejsning, kan presse Kommissionen til at gennemføre undersøgelserne på kortere tid, end det er forsvarligt.

Det kalder man en forbedring. Jeg ville sige, at det er en alvorlig forringelse, vi står overfor, sammenholdt med at direktivet jo er hullet som en si på de afgørende spørgsmål, f.eks. markedsføring, hvor reglerne allerede på forhånd, ved vi nu, bliver ført over i andre direktiver, hvor der gælder alle mulige dårlige procedure-regler, såkaldte komitéprocedurer. Derfor spurgte jeg: Vil Socialdemokratiet stå kategorisk fast på, at en sådan overførsel ikke må finde sted?

Jeg må også spørge én gang til – det er muligt, at jeg ikke har hørt ordentligt efter – men jeg vil spørge én gang til: Er der grænser for Socialdemokratiet? Er der nogle kardinalpunkter, hvor Socialdemokratiet vil sige: Her står vi fast, ellers stemmer vi nej?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg har forståelse for, at den socialdemokratiske ordfører ikke kunne nå at svare på alle spørgsmålene. Derfor vil jeg godt give hende lejlighed til at nå at svare på de sidste.

De spørgsmål, der mangler svar på, er for det første, om Socialdemokratiet er enig i, at der skal indgå en vurdering af den samfundsmæssige nytteværdi, når vi tager stilling til et nyt gensplejset produkt, sådan at hvis der ikke kan dokumenteres nogen samfundsmæssig nytteværdi, så kan man alene på det grundlag sige nej til ansøgningen.

Så er jeg glad for svaret om overflytning til produktdirektiver. Der er vi enige om, at vi skal bevare det samme beskyttelsesniveau. Det er klart, at det er direktivet om udsætning, vi diskuterer nu, men det skal jo ses i en helhed, og derfor er det et vigtigt signal at få sendt, også i denne her debat.

Jeg er også glad for svaret omkring antibiotikaresistens. Der er vi helt enige.

Det sidste var to spørgsmål om mærkningen: Er Socialdemokratiet enig i, at en mærkning, der hedder »kan indeholde« ikke er hensigtsmæssig? Og er Socialdemokratiet enig i, at afledte produkter, som f.eks. kød og mælk, også

skal mærkes, hvis de er fremstillet på basis af gensplejsning?

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

I Socialdemokratiet er vi enige om, at der skal vurderes på nytteværdien, men jeg tror ikke, at det vil være helt så stort et kardinalpunkt, som f.eks. om ting kan flyttes nemt fra et direktiv til et andet, men det er en del af vores debatoplæg. Vi mener helt bestemt, at der skal kigges på det på samme måde, som der skal kigges på de etiske aspekter.

Vi er også meget imod den dér vattede »kan måske indeholde gensplejsede organismer«. Vi mener, at det vil være med til at udvande hele området og sløve befolkningens opmærksomhed, så jeg er overbevist om, at regeringen vil arbejde for, at vi får en meget mere markant mærkning, om der er gensplejsede organismer i eller der ikke er.

Så kan der være tale om, at man måske skal ind og finde grænseværdier, fordi der kan være helt absurde situationer, som f.eks., at der er en lille smule frø tilbage i en stor container, som har transporteret genmodificeret frø eller korn, før det andet kom ind. Så jeg tror nok, at man kan have noget med om en grænseværdi i hvert fald.

Til hr. Keld Albrechtsens spørgsmål, om vi ikke er meget, meget kategoriske. Jamen det er jo nok netop forskellen mellem Enhedslisten og Socialdemokratiet. Vi vil til enhver tid afveje det samlede sæt af muligheder for at opnå så meget som muligt. Det er jeg slet ikke i tvivl om. Men jeg synes også, at jeg i min ordførertale klart sagde, at der også var tidsler, der skulle luges ud.

Der ligger et langt arbejde forude, hvor både Parlamentet, Kommissionen og Rådet skal finde en løsning, og det er jo faktisk sådan, at Parlamentet kan spænde ben for det hele. Hvis de ikke siger ja til en fælles løsning, så bliver der ingen fælles løsning, så hænger vi på det gamle direktiv.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg kan høre, at der er en meget, meget alvorlig meningsforskel mellem Socialdemokratiet og Enhedslisten i den her sag.

Efter min opfattelse er dette her så alvorligt, at ikke engang halvdårlige regler efter min mening kan komme på tale, og det, man er ved at

vedtage, er i bedste fald halvdårlige regler, der under alle omstændigheder åbner op for stribevis af godkendelser af gensplejsede organismer.

Jeg vil godt spørge, om det ikke har været Socialdemokratiets holdning indtil nu, at man faktisk skulle have et moratorium, altså simpelt hen et stop for godkendelse af gensplejsede organismer, i hvert fald indtil man kunne få et ordentligt regelsæt, og om ikke det makværk, ja, jeg vil næsten sige fupnummer, man er på vej til her, fordi man jo altså accepterer overflytning til et dårligere regelsæt af en hel masse godkendelser, faktisk er den helt forkerte måde at gribe tingene an på.

Jeg har lagt mærke til, at Torben Lund f.eks. har slået til lyd for, at man skulle have dette moratorium, i hvert fald indtil man kunne få et ordentligt regelsæt. Var det så ikke bedre, at man sagde, at dette simpelt hen ikke duer, det kan ikke være et forsvarligt arbejdsgrundlag, det bliver de multinationale selskabers redskab og ikke miljøets, og så sende det tilbage til Kommissionen og sige: Om igen, duer ikke?

Jeg appellerer endnu engang til den socialdemokratiske ordfører.

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

Jamen så er prisen, at vi har et direktiv, som heller ikke er tilfredsstillende, så derfor er jeg slet ikke enig i hr. Keld Albrechtsens holdninger. Jeg synes, det er utrolig vigtigt, at vi tager de forbedringer, der er nu, prøver at fastholde dem, prøver at gøre de ting, der stadig væk ikke er gode nok, bedre. Hr. Keld Albrechtsen skal vide, at der er stærke kræfter alle vegne, både herhjemme og i EU, der gerne vil forringe det yderligere, så der er stadig væk en kamp. Det er de dér mange, små skridt og de lange, seje træk, som jeg er overbevist om i det lange løb fører længst.

Så synes jeg i øvrigt ikke, at de forbedringer, der er, er så dårlige.

Helga Moos (V):

Med det her forslag til ændring af direktivet om udsætning af GMO'er i miljøet synes jeg, der er lagt nogle fornuftige rammer for udsætning og markedsføring. Hvis vi kan udfylde rammerne lige så fornuftigt, som de er lagt, vil vi være nået langt.

Ser man på formålet med forslaget, er der gode intentioner i det. Det er fornuftigt, at de procedurer, der skal anvendes, skal stå i rime-

ligt forhold til den pågældende risiko, at der er proportioner. Det er fornuftigt, at man vil fremskynde de administrative procedurer, det er fornuftigt med en fælles risikovurdering og ensartede beslutningsprocesser, og det er fornuftigt med et højt beskyttelsesniveau, når det gælder sundhed og miljø.

Jeg synes, at forslaget bærer præg af, at man i EU er indstillet på, at GMO'er er kommet for at blive. Nu gælder det om at forme nogle rammer, så man kan håndtere dem.

Vi finder, at opsplitlelsen i en mere omfattende standardprocedure og den forenklede procedure er et fremskridt. Det er vigtigt, at vi, som ved standardproceduren, tænker os grundigt om, hver eneste gang vi giver tilladelse til et nyt produkt, men det er lige så vigtigt, at det ikke går over i hysteri.

Når vi ved, at vi her står med et produkt, der opfylder de og de kriterier, kriterier, som Kommissionen vil fastsætte, og kravene til oplysning er opfyldt, så skal tilladelsen kunne gives enkelt og rutinemæssigt. I de tilfælde, hvor GMO-teknikken er bragt i anvendelse til at lave nye sorter, der med tålmodighed kunne være fremkommet ved helt almindelig krydsning, eller når det er de GMO'er, der nærmest er kopiprodukter af noget, der én gang er risikovurderet, så behøver de ikke at være underlagt den samme strenge procedure, som skal tages i anvendelse, når det gælder nye tiltag på GMO-området.

At der kun gives tilladelse til markedsføring for et vist åremål er o.k., ligesom det er o.k., at der er indført en overvågningsrapport. På den måde har vi et redskab til at opsamle erfaringer. Er der ingen problemer, kan fornyelsen ske rutinemæssigt. Er der detaljer, der skal rettes til, jamen så kan det ske. Jo mere viden, vi opsamler, jo bedre, vi kan håndtere teknikken, jo bedre er det, og når vi ad åre bliver helt fortrolige med teknikken, kan vi jo bare ændre direktivet igen.

Når det gælder forslag til mærkning, er det fuldt tilstrækkeligt med »dette produkt kan indeholde GMO'er«, eller »dette produkt indeholder GMO'er«. Jamen jeg synes, det er fint, og jeg glæder mig til, at jeg som politisk forbruger kan tilvælge disse varer, når jeg køber ind. Så kan jeg gennem min efterspørgsel være med til at fremme produktionen af de varer.

Så har jeg to spørgsmål til ministeren. Jeg vil gerne spørge: Hvem skal i Danmark sikre, at mærkningen er korrekt? Jeg kan se, at man

åbenbart ikke forventer, at kontrollen med mærkningen vil koste noget. Er det rigtigt?

Det andet spørgsmål drejer sig om offentlighedens inddragelse. Hvem er offentligheden? Er det nogle hundrede millioner EU-borgere, der hver især i forbindelse med en medlemsstats behandling af ansøgninger kan fremsætte bemærkninger til Kommissionen, der så skal fremsende dem til samtlige medlemsstater? Er det overhovedet håndterbart?

I hvert fald kan jeg se, at med den model gælder det om, at vi får organiseret nogle tilhængere af GMO-teknologien, så det ikke kun bliver de teknologiske bagstræbere, der kommer til at føre ordet, når ansøgninger bliver sendt til høring. Men det er så en anden opgave. Den behøver ministeren ikke at tage stilling til.

Så alt i alt: Rammerne er gode, og så bliver opgaven at få udfyldt rammerne på en sådan måde, at fornuftig risikovurdering ikke bliver fejlet til side, fordi nogle grupper kan se en interesse i at mobilisere borgernes eksistentielle angst som værn mod fornyelse.

Lene Espersen (KF):

Det Konservative Folkeparti finder også, at det foreliggende direktivforslag er en klar forbedring på en lang række områder.

Beskyttelsesniveauet bliver forbedret, bl.a. omkring præciseringen af risikovurderingen, omkring den obligatoriske overvågning og den tidsbegrænsede markedsføringsstilladelse som nogle af punkterne. Og helt generelt finder vi også, at det er rigtigt, at man arbejder hen imod at få et fælles regelsæt, der selvfølgelig hviler på et meget højt beskyttelsesniveau.

Det, jeg måske føler også er meget vigtigt at have med i debatten og få understreget, er, at det, at man ændrer komitéproceduren, er et af de steder, hvor der virkelig er tale om klare forbedringer; det, at man ændrer fra III a til III b er i hvert fald for os, der sidder og arbejder med EU-regulering i det daglige i Europaudvalget, en klar forbedring, fordi der nu bliver mulighed for med kvalificeret flertal at få stoppet tiltag, som man ikke er enig med Kommissionen i.

Så på det område synes jeg, det er meget fint, at man har ændret procedurerne, men jeg må sige omkring komitologi, selv om det jo ikke er noget særlig folkeligt at diskutere, at jeg selvfølgelig ser frem til, at man helt overordnet set i EU-systemet får implementeret de helt nye komitéregler, sådan så vi sikrer Ministerrådet

bedst mulig indflydelse i det kommende lovgivningsarbejde. Det synes jeg er væsentligt at få frem.

Der har tidligere været rejst det her spørgsmål omkring udsætningsdirektiver og efterfølgende om produktlovgivning, og selve vores frødiskussion har i hvert fald vist, at det har været muligt i en enkelt sag at blive ved med at bevare et højt beskyttelsesniveau, og jeg tror, at en af de ting, vi i hvert fald skal give hinanden håndslag på, er, at vi selvfølgelig også fremover i sag for sag, når der kommer ny produktlovgivning, sikrer os, at vi bevarer det beskyttelsesniveau, som vi mener er rimeligt, og selvfølgelig også bevarer de muligheder, der er beskyttelsesmæssigt for at stille strenge krav, men det er jo noget, vi må tage sag for sag.

Nu arbejder EU-lovgivningen på den måde, at man tager det produkt for produkt, men der tror jeg faktisk, at vi har rigtig gode muligheder for fortsat at blive ved med at forbedre beskyttelsesniveauet helt overordnet set. Men det er jo ikke produktlovene, vi skal tage hensyn til i dag, det er det her udsætningsdirektiv, og der mener vi, at der er tale om meget klare forbedringer, som vi selvfølgelig skal blive ved med at arbejde videre på, og det vil forhåbentlig blive vedtaget inden alt for lang tid.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Lene Espersen nævner det med komitéproceduren: Jeg vil godt spørge, om fru Lene Espersen ikke er opmærksom på, at faktisk så åbner dette her direktivforslag for, at en hel række områder, f.eks. hele markedsføringen, som sådan set er det store antal godkendelser, simpelt hen flyttes over i andre områder, f.eks. det såkaldte novel food, hvor der er de dårlige, udemokratiske komitéprocedurer.

Og man forbereder nu særlige direktiver om frøsorter og foderstoffer, således at det eneste, der bliver tilbage, faktisk bliver selve forsøgene, det bliver det eneste, der bliver tilbage til det her. Det var derfor, jeg brugte ordet fupnummer, fordi man giver befolkningen den opfattelse, at dette her skulle være noget, som forbedrer procedurerne og sikrer en bedre behandling og en mere demokratisk behandling, men i virkeligheden gør det jo ikke, fordi man giver med den ene hånd, og så tager man det hele med den anden i samme bevægelse.

Kan Det Konservative Folkeparti acceptere det fupnummer?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg synes da sådan set, at det er positivt at høre, hvor meget Enhedslisten er fortalere for det her direktiv, for som jeg hører hr. Keld Albrechtsen, så indeholder det her direktiv så utrolig mange positive ting, at hr. Keld Albrechtsen egentlig helst så, at det hele blev indbefattet i det direktiv, vi taler om i dag.

Jeg må sige helt generelt, at jeg faktisk også synes, det er meget positivt, at man bl.a. på komitologiområdet begynder at lægge mere vægt på III b-procedurerne, men jeg sagde også i mit ordførerindlæg, at vi selvfølgelig må være opmærksomme på, med hensyn til det, der blev flyttet over til anden lovgivning – nu er det jo ikke sådan, at man flytter over til anden lovgivning for at genere folk, det er jo noget, man oftest gør, fordi det er dér, det måske mere naturligt hører hjemme – at dér må vi så tage kampen skridt for skridt, som vi bl.a. gjorde det omkring frølovgivningen, og sikre, at man bevarer et højt miljøbeskyttelsesniveau.

Det tilsagn kan jeg sagtens give hr. Keld Albrechtsen, at i de sager, hvor der er en mulighed for det, og hvor vi diskuterer det, vil vi selvfølgelig være på plads i forhold til kommende produktlovgivning, således at vi bliver ved med at sikre et miljøbeskyttelsesniveau, som er på det niveau, vi forventer at den her slags lovgivning skal være på, og som vi fik igennem i forbindelse med frølovgivningen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu vil jeg blot sige til fru Lene Espersen, at hvis hun havde hørt de korte bemærkninger, jeg var kommet med for et øjeblik siden, så ville hun vide, at på en lang række punkter mener jeg faktisk, at det her direktiv indebærer en forringelse, f.eks. dette, at man laver denne simple hasteprocedure, hvor en lang række godkendelser bare bliver ekspederet på samlebånd og med nogle tidsfrister for undersøgelserne, der gør, at man ikke kan nå at lave en ordentlig undersøgelse, inden Kommissionen skal give godkendelsen. Så jeg vil bede fru Lene Espersen om ikke at lægge mig ord i munden, jeg ikke har sagt.

Så er jeg da glad for, at Det Konservative Folkeparti vil arbejde for, at man skal have bedre regler på de andre områder, men det, jeg spurgte om, var faktisk, om Det Konservative Folkeparti vil kræve, at man ikke foretager dis-

se overførsler til andre direktiver. Det var det, jeg forsøgte at få Socialdemokratiet til at give tilsagn om, men som man ikke kunne få Socialdemokratiet til, men jeg ved jo, fru Lene Espersen har være uhyre optaget af det med komitéprocedurer, og derfor havde jeg håbet, at Det Konservative Folkeparti ville stå fast i det spørgsmål.

Jørn Jespersen (SF):

Hele spørgsmålet om regulering af de gensplejsede fødevarer er et område, hvor lovgivningen indtil videre har haltet uhjælpeligt bagefter udviklingen, og derfor er der utrolig meget brug for at få revideret udsætningsdirektivet og få det gjort til model for andre tilsvarende lovgivninger.

Det forslag, der ligger nu, sådan som det ser ud p.t., rummer en række forbedringer efter vores vurdering. For det første er der tale om, at beslutningsprocessen er gjort væsentlig mere demokratisk, fordi proceduren er ændret fra den såkaldte III a til III b, og det betyder, at Kommissionen ikke ved hjælp af et enkelt medlemsland længere kan gennemtrumfe godkendelsen; at der nu er tale om en flertalsprocedure i Ministerrådet, og det er et væsentligt fremskridt.

Vi synes også, at det er et fremskridt, at både den direkte og den indirekte risiko for sundhed og miljø nu skal vurderes, og vi lægger vægt på, at regeringen undervejs i forhandlingerne arbejder for, at denne formulering indebærer, at det er både de langsigtede og de afledte risikofaktorer, der bliver vurderet på en grundig vis.

Det er også et fremskridt, at der nu kommer en obligatorisk overvågning i markedsførings-sager, som ikke er der i dag, og det er et fremskridt, at tilladelserne bliver tidsbegrænsede til 7 år, men vi vil godt spørge ministeren, hvad den danske regerings indstilling er til, hvad der så skal ske med de tilladelser, der allerede er udstedt med hjemmel i de gamle direktiver. Kommer der også en tidsbegrænsning på det område, f.eks. for Ciba Geigy majs?

Der er også nogle fremskridt på mærkningsområdet, som dog ikke er tilstrækkelige. Der er det fremskridt, at Kommissionen forpligtes til at offentliggøre markedsførings-sager, som det i øjeblikket kun sker i Danmark, men det gælder ikke for den forenklede procedure. Vil regeringen arbejde for, at det også kommer til at gælde her?

Og endelig er der det fremskridt, at Kommissionen får bedre muligheder for at rådføre sig med etiske og videnskabelige komiteer.

Når alle disse fremskridt er nævnt, skal det også siges, at der stadig væk er en lang række problemer og uløste opgaver. For det første, som vi allerede har berørt, er der en risiko for, at direktivet her bliver udhulet af produktlovgivningen, som ikke indeholder den samme miljøgaranti, og som heller ikke har den samme demokratisering af beslutningsprocessen. Derfor vil jeg bede ministeren om at kommentere, hvordan man vil sikre sig, at vi i forhandlingerne får en sikkerhed for, at den samme beskyttelse kommer til at gælde, også ved en overflytning til produktlovgivningen.

Der kommer jo også et stort arbejde efterfølgende med at præcisere bilagene. Det vil kræve ressourcer, og derfor skal jeg spørge regeringen, om man har tænkt sig at afsætte de nødvendige ressourcer fra dansk side til at gå ind i det arbejde med vægt.

Så er der spørgsmålet om: »Kan indeholde GMO'er«. Vil regeringen arbejde for, at denne noget vildledende mærkning udgår, sådan at vi får et klart mærkningskriterium, der fortæller forbrugerne, også i landbruget, at her er der tale om gensplejsede produkter, og at man har en sikkerhed for, at det er der ikke, såfremt tingene ikke er mærkede?

Jeg vil også gerne spørge om regeringens holdning til de noget korte frister, som findes på nogle områder, f.eks. i kategori I ved forsøgsudsætninger. Er regeringen med på at arbejde for længere frister på nogle af de her områder? Hvilke kriterier skal der være opfyldt, for at markedsførings-sager kan følge den forenklede procedure? Det er, så vidt jeg kan se, ikke afklaret. Det bør det selvfølgelig blive. Er der efter regeringens opfattelse en risiko for en svækkelse af sikkerhedsklausulen i den ændrede formulering, der er, hvor begrundet formodning kommer ind i stedet for berettiget grund?

Så er der et meget væsentlig spørgsmål med hensyn til antibiotikaresistens. Er regeringen enig med SF i, at det skal vi have ud, sådan at det bliver forbudt? Og endelig er der spørgsmålet om forsigtighedsprincippet, som jo er kommet ind, og det er en god ting, men trænger det ikke til en præcisering og uddybning, før det for alvor bliver operationelt?

Og til allersidst spørgsmålet om de socioøkonomiske forhold og herunder selvfølgelig også spørgsmålet om den samfundsmæssige nytte-

værdi: Er regeringen indstillet på at arbejde for, at der også kommer en vurdering af de socio-økonomiske forhold, altså afhængighed i landbrug osv., monopolisering, og samtidig at vurderingen af den samfundsmæssige nytte kommer med ind i vurderingen, sådan at vi langt om længe kan få en ordentlig vurdering af, om de her produkter har nogen som helst gavn for samfundet, vejet op imod eventuelle risici, så vi får en fornuftig og afbalanceret stillingtagen?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne stille hr. Jørn Jespersen et meget principielt spørgsmål, for nu kan vi så ikke blive enige om, hvorvidt dette her er en forbedring eller en forringelse. Jeg mener, de negative sider langt overskygger de positive.

Men jeg vil godt spørge hr. Jørn Jespersen, om en eventuel dansk godkendelse af det her direktiv ikke vil være udtryk for en fuldstændig forføjlet strategi i det hele taget over for gensplejsning; at gå ind og tage medansvar for et regelsæt, som i bedste fald bliver halvdårligt, mens man står i en situation, hvor et stigende antal bevægelser uden for dette hus kræver et moratorium, et stop for godkendelserne.

Indtil man kan få hele dette spørgsmål ordentligt diskuteret igennem og analyseret videnskabeligt, er det så ikke virkelig en glidebane, hr. Jørn Jespersen sætter sig op på, hvis han anbefaler, som jeg fortolker hans indlæg, at den danske regering skal stemme ja til det her direktiv?

Men jeg vil godt spørge hr. Jørn Jespersen også, ligesom jeg spurgte den socialdemokratiske ordfører: Er der nogen mindstebetingelser, som for SF skal være opfyldt, for at SF kan give ministeren mandat til at stemme for?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Det overrasker mig ikke, at hr. Keld Albrechtsen mener, at der er langt værre forringelser i det her forslag, end der er forbedringer. Det er jo hr. Keld Albrechtsens generelle livsindstilling, der kommer til udtryk, og det betyder, at alle forslag, som hr. Keld Albrechtsen skal vurdere, bliver vurderet til at være tilbageskridt. Hr. Keld Albrechtsen er født pessimist, og det kan vi andre jo sådan set ikke rette op på.

Til det principielle spørgsmål, om der er nogen mindstegrænser for, at SF kan acceptere det her forslag, vil jeg sige, at det er der da. Og det

vil indgå i vores vurdering, når vi kommer til målstregen: Har vi fået tilstrækkelig mange af vores krav igennem til, at vi synes, at vi vil lægge stemmer til det; det vil indgå i vores vurdering på det tidspunkt. Det kan vi naturligvis ikke afgøre undervejs i forhandlingsforløbet. Det er kun hr. Keld Albrechtsen, der på forhånd kan tage stilling, fordi han ved, han under alle omstændigheder siger nej til alting uden at påtage sig et ansvar for omverdenen.

Men jeg kunne slutte med at spørge hr. Keld Albrechtsen: Kan man forestille sig engang i en lys fremtid, at et direktivforslag kunne blive så godt efter pres fra SF f.eks., at hr. Keld Albrechtsen kunne tænkes at stemme ja for det, eller er det helt utænkeligt?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan sige til hr. Jørn Jespersen, at sådan som forhandlingssituationen er, hvor man ikke engang vil tage hensyn til Europa-Parlamentets forslag om, at det med det resistente skal forbydes, og hvor mig bekendt heller ikke engang den danske regering har støttet det forslag undervejs, ja, så er der i virkelighedens verden ingen mulighed for, at dette her bliver acceptabelt, det kan vi lige så godt se i øjnene. Kampen mod gensplejsning føres ikke af den danske minister nede i Bruxelles, den føres uden for dette her hus, sådan som tingene er skruet sammen i øjeblikket.

Jeg havde opfattet det sådan, men det var måske forkert opfattet, at SF havde givet mandat til ministeren engang i december i Folketingets Europaudvalg. Men det kan jeg have misforstået. Det var derfor, jeg stillede spørgsmålet, og det glæder mig da, at der i det mindste er nogle mindstekrav, som SF vil stå fast på.

Men jeg havde også håbet, at der var nogle mindstekrav, som Socialdemokratiet ville stå fast på, men dem har vi jo altså ikke hørt noget til endnu.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hr. Keld Albrechtsen har siddet så længe i Folketingets Europaudvalg, at han kender proceduren dér, og han ved udmærket, at når der bliver givet mandat på et tidspunkt i forløbet, så er det et mandat til en forhandlingslinje, og vi har støttet en forhandlingslinje på ganske bestemte betingelser.

Når vi så kommer frem til det endelige resultat, vil man få et svar på, om SF kan støtte det endelige direktiv, som det kommer til at foreligge. Sådan vil det jo være.

Min pointe var bare den modsatte: at man ikke kan forestille sig, om så alle Enhedslistens krav ved en ulykke for hr. Keld Albrechtsen skulle blive opfyldt, at hr. Keld Albrechtsen ville støtte et direktiv. Hans eneste konklusion, hvis han fik alle sine krav opfyldt, ville formentlig være, at han var kommet til at underdrive problemernes omfang fra starten.

Svend Aage Fauverholdt (DF):

Vi behandler et område i dag, gensplejsning, som har en ret stor flade af mennesker, som interesserer sig for det. Men det er jo ikke bare her i Danmark, vi kan jo se, at der er kommet 78 ændringsforslag i EU omkring emnet her.

Der står så, at direktivets formål er beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet, og der er vi i Dansk Folkeparti fuldstændig enige i, at det er en væsentlig paragraf i det, vi snakker om.

Vi er forskellige, og der er mennesker, der måske knap tænker så meget over, hvad det egentlig er, de fortærer i dagligdagen, men vi synes, at de forbrugere, som er interesseret, fremover skal have en klar information, om det er gensplejsede produkter, de køber. Så der skal en mærkning til såvel dér som andre steder og også omkring økologien. Man skal vide, hvad man køber, og det er en af de ting, som der virkelig snakkes om i dag, og også når der er undersøgelser i gang. Ønsker man at spise dét, eller ønsker man dét?

Men der er også andre ting end måske lige fødevarer. Vi ved også i dag, at lægemidler indgår i gensplejsning, så her er der også grund til at være opmærksomme. Men der er ingen grund til at gå på barrikaderne. Gensplejsning vil udvikle sig i årene fremover, men vi vil fra Dansk Folkeparti være meget opmærksomme på det i årene fremover.

Ebbe Kalnæs (CD):

GMO-direktivet, som det ligger, og som vi skal tage stilling til det her i dag, ser for CD ganske fornuftigt, fleksibelt og pragmatisk ud. Vi tror faktisk, det er nogle rammer, der godt kan komme til at virke og virke efter hensigten.

Når det gælder GMO'erne sådan generelt, er det rigtigt, at der er en stor bekymring, og det er forståeligt med den information og den debat og den måde, sådan en nødvendigvis bliver ført

på, at så giver det anledning til meget bekymring. Men omvendt anser vi det her område, hvis der er nogle rimelige og ordentlige regler at styre det med, for et område, hvor der ligger mange muligheder og mange fordele, som vi også skal tage i betragtning, og derfor mener vi som sagt, at oplægget her er fornuftigt, og med hensyn til den linje, der ligger i det her, må vi sige, at der har ministeren vores fulde tilslutning til at indgå en aftale.

Det, at der er begrænsninger i det, det vil sige, at markedsføringsperioder osv. kan kaldes tilbage og sådan noget, jamen det er et helt fornuftigt håndtag at have i den slags her. At der skal være en saglig linje, at man skal satse meget på forskning, undersøgelser, hele tiden holde sig ajour med, hvad der sker, og være forsigtig på området, er vi ganske enige i.

Men jeg vil nok sige, når SF's ordfører taler om samfundsmæssig nytteværdi, at så er det jo, vi kommer ud på et område, som i virkeligheden er noget pjat, for vi ved godt, at begrebet samfundsmæssig nytteværdi både har noget med holdning og ideologi og for nogle også miljømæssig religiøsitet at gøre, og at lægge elementer af samfundsmæssig nytteværdi ind, der skulle kunne tage stilling til sådan hvert enkelt tilfælde, er, synes jeg, noget vrøvl. Men det er klart, at vi skal passe på, og det er klart, at vi skal være med helt fremme på det her område og sikre os, at tingene går rigtigt til.

Men som sagt – og jeg skal ikke forlænge debatten yderligere – er det CD's helt klare holdning, at de rammer, der ligger i det her oplæg, er ganske fornuftige og fleksible og pragmatiske, og ministeren har den fulde støtte i hvert fald fra CD's side til at indgå aftaler på det område, så direktivet kan komme igennem.

Vibeke Peschardt (RV):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi i Det Radikale Venstre har et temmelig ambivalent forhold til gensplejsning. På den ene side er vi meget optaget af de muligheder, der ligger i teknologien, og på den anden side er vi temmelig forskrækkede over, at vi ikke ved ret meget om de virkninger og følgevirkninger, der findes f.eks. af at udsætte genetisk modificerede organismer, altså GMO'er, i naturen.

Det er godt, at vi forsker og frembringer ny medicin, men vi er nervøse ved at udsætte GMO-planter eller -bakterier for den sags skyld i naturen. Vi aner faktisk ikke, hvad der sker i nogen tilfælde. Så enkelt kan det siges. På den

anden side må jeg også sige: Vi er tilfredse med, at man i Danmark er så relativt restriktiv, som man er, inden der bliver givet tilladelse til, at der sættes noget ud her. Befolkningen i Danmark er nervøse. Vi så det og hørte det på Teknologirådets konference for et par måneder siden, og jeg mener, at den linje, vi er slået ind på, er den rigtige.

Behandlingen af selve direktivforslaget, som er en revision af et forslag fra 1991, har form af en redegørelse her i dag, og til lejligheden er den altså – efter ønske, kan jeg forstå, fra Enhedslisten – løftet ud af Europaudvalget og herved i Folketingssalen, for at vi kan få lejlighed til at høre, hvad der ellers høres i Europaudvalgets lokaler.

Forslagets formål er opstramninger og forbedringer og frem for alt at få en ensartet og forbedret risikovurdering ved udsætning af GMO'ere i naturen. Det danske forhandlingsmandat, der er blevet givet på Europaudvalgets møde i december, går bl.a. ud på forbedret risikovurdering, der også kommer til at omfatte – og det er meget vigtigt – både indirekte og fremtidige virkninger på sundhed og miljø. Det er i den forbindelse også meget vigtigt, at Danmark bliver ved med i forbindelse med godkendelser omkring forsøgsudsætninger at sige nej til et forslag om, at det overgår til Europas produktlovgivning, der jo ikke er kendt for at være våbendrager for hverken miljø eller sundhed. Udsætningsdirektivet hører hjemme hos miljøkommissæren og ikke hos erhvervsinteresserne.

Jeg har engang hørt den italienske kommissær Bonino fortælle om de vanskeligheder, som brugerinteresser for miljø og sundhed har at kæmpe med i Fællesskabets kringelkroge, og det er bestemt ikke nemt, så derfor mener jeg, at Danmark virkelig må holde fast i et nej til, at forsøgsudsætninger af GMO'er overgår til produktlovgivningen. Skismaet mellem miljø og handel, som kendes både herhjemme fra og internationalt, er et problem, der skal takles hver eneste gang, man møder det.

Mærkning er en anden stor sag i denne sammenhæng. Vi mener, der skal mærkes f.eks. på genmodificerede frø, så man kan følge, om jeg så må sige, væksten eller processen hele vejen frem til forbrugeren. Det er besværligt. Det er sikkert heller ikke nemt at få det gennemført, men jeg mener, at forbrugersikkerheden i øjeblikket i hvert fald kræver det.

Der er andre forbedrende elementer i direktivforslaget, som skal behandles på et møde her i slutningen af juni i Ministerrådet endnu en gang. Europa-Parlamentet er inddraget i sagen, og de har faktisk stillet, synes jeg, nogle udmærkede forslag, hvoraf jeg skal nævne to. Det ene går ud på, at der ikke må udsættes GMO'er med gener, der giver resistens over for antibiotika, som bruges til medicinsk behandling af mennesker og dyr. Og det andet mindst lige så interessante er, at Parlamentet har foreslået, at der bliver lavet en liste med visse kategorier af GMO'er, der kan være uacceptable for miljø, for sundhed enten hos mennesker eller dyr. Det støtter vi.

I Det Radikale Venstre synes vi, det er udmærket, at vi får den her debat, og vi vil følge med i, hvad miljøministeren kan melde tilbage fra de efterfølgende forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Efter Enhedslistens opfattelse er det med hensyn til de forbedringer, som der tales så meget om fra en række partier i forbindelse med den her debat, for det første meget tvivlsomt, om de nogen sinde kommer med i det endelige direktiv. Det er der desværre ikke meget udsigt til. Og for det andet er de såkaldte forbedringer hovedsagelig af kosmetisk art, hvorimod de forringelser, der er indbygget i direktivforslaget, punkt for punkt er af meget konkret og bastant og virkningsfuld art i den forkerte retning. Det gælder f.eks. overførslen af en række godkendelser på markedsføringsområdet til produktlovgivningen.

Derfor er det faktisk en stor skuffelse for Enhedslisten at overvære regeringspartiernes og SF's indlæg her under debatten i dag. For vi har den opfattelse, at de tre partier er slået ind på en nederlagslinje, der fører frem til, at man altså får godkendt et regelsæt i EU, der vil tillade, at stribevis af gensplejsede organismer kommer ud i naturen på et tidspunkt, hvor ingen kan overskue – som også fru Vibeke Peschardt ganske korrekt faktisk selv erkendte det – hvad alle disse udsætninger af gensplejsede organismer i virkeligheden vil have af virkninger på naturen og på menneskers sundhed. F.eks. er der undersøgelser i Storbritannien, der tyder på, at der opstår flere allergitilfælde som følge af, at man har introduceret gensplejsede fødevarer.

Det er ikke noget, man kan undersøge fra den ene dag til den anden, og derfor er tiden slet ikke inde til at fastlægge endegyldige regelsæt for godkendelse af gensplejsede organismer. Derfor er tiden tværtimod inde til at få vedtaget et forbud mod på nuværende tidspunkt at sætte flere organismer ud. Og efter Enhedslistens opfattelse burde Danmark gå foran med at kræve et såkaldt moratorium, altså en periode, hvor vi simpelt hen forbyder nye godkendelser, indtil et ordentligt videnskabeligt grundlag for hele debatten kan etableres. Og det er jo langt fra etableret i dag. Det bliver det heller ikke, inden dette her bliver godkendt.

Derfor mener Enhedslisten også, at Danmark, i stedet for at sværge loyalitet over for WTO, verdenshandelsorganisationen, og EU-Kommissionen, ligesom en række andre lande for længst skulle have meldt ud, at uanset hvad de vedtager nede i Unionen, så forbeholder Danmark sig naturligvis retten til selv at indføre forbud mod de gensplejsede organismer, som vi ikke finder betryggende her i Danmark.

Det er der en række andre lande der har gjort, men Danmark halser i denne her sag uhjælpeligt bagefter. Og det er da pinligt internationalt at se på, at vi befinder os i sidste division i den her sag. Og derfor vil jeg i hvert fald meget stærkt opfordre til, at hr. Jørn Jespersen og den socialdemokratiske og radikale ordfører gennemtænker det her meget nøje én gang til, inden de sender ministeren i byen for at være med til at blåstempe noget, som man kan komme til at fortryde i årtier senere hen, fordi det bagefter viser sig, at grundlaget for det, man sidder og beslutter, slet ikke holder; at man slipper en ond ånd ud af flasken på et tidspunkt, hvor man ikke gør sig begreb skabt om de konsekvenser, det kan give.

Det er korrekt, som den radikale ordfører oplyste, at det er Enhedslisten, der har bedt om, at vi kunne få denne her debat i Folketingssalen. Jeg er glad for, at der i Folketingets Europaudvalg var et flertal for, at vi skulle have debatten herved; at der i hvert fald er et flertal for det synspunkt, at det er en vigtig offentlig debat, som skal ud af de lukkede møder oppe i Europaudvalgslokalet. Men når det er sagt, så er det næsten også det eneste opløftende, jeg kan få øje på ud fra denne debat i dag.

Jeg har selvfølgelig stadig væk det – om end efterhånden noget spinkle – håb, at situationen skulle ændre sig, når nu ministeren har været oppe og holde sit svarindlæg, for han har jo for-

håbentlig lyttet til det, der er sagt, og kan måske være med til at korrigere indtrykket. Det kan jo være, at ministeren nu vil melde ud og sige: Der er trods alt nogle grænser for, hvad Danmark vil acceptere. Det håber jeg da.

Man skal jo leve i håbet. Og jeg er ikke, som hr. Jørn Jespersen påstår, grundlæggende pessimist. Det er jeg ikke. Men man bliver lidt pessimistisk af at høre på ordførerne i dag.

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Hele området, der har med gensplejsning at gøre, har lige siden den spæde begyndelse været omgivet med mystik og dermed også en vis skepsis, hvad der ikke er noget at sige til, for der er ikke ret mange mennesker, der ved noget om det.

Fremskridtspartiet er ej heller specialist på det område, men vi foretrækker, at alle offentlige myndigheder, kontrolmyndigheder, er medspillere på det område og ikke modspillere.

Hvis de offentlige myndigheder, enten det gælder det ene eller det andet område, ikke er med her, løber udviklingen nemlig fra os, og det vil sige, at alt, hvad der har med beslutningsprocesser at gøre i fremtiden, vil blive forsinket. Men i det, der er lagt frem, er der lagt op til, at det offentlige er medspiller, og det synes vi er rigtigt.

En ting er sikkert, og det gælder både for gensplejsning og også andre hjælpemidler: det er noget, som er nødvendigt i fremtiden, både med hensyn til at bekæmpe sygdomme, men også med hensyn til at fremskaffe fødevarer nok til den voksende befolkning i verden.

Man kan godt have den idé, at man skal sige stop for alt nyt, og at man skal tilbage til det gamle. Men vi må se sandheden i øjnene: der vil blive mange flere mennesker på Jorden, og de skal både hjælpes på den ene og den anden måde, og det gælder også med hensyn til, hvilke fødevarer de skal have. Derfor synes vi, det er rigtigt, at man fra EU's side nu vil være medspillere og ikke bare sætte det til side og sige nej til alting.

Der er tale om, at der skal være en fælles beslutningsproces i alle EU-lande. Der skal være en fælles linje for, hvad man kan være med til at forsøge at udsætte, og hvad man kan være med til at godkende, når forsøget er overstået. Det er den rigtige vej at gå.

Lige med hensyn til området mærkning er Fremskridtspartiet ikke så tilfreds. Angående mærkning er der lagt op til, at alle produkter –

også fødevarer – der indeholder gensplejsede eller bare kan indeholde gensplejsede ting, både direkte og indirekte, skal mærkes med, at de kan indeholde GMO-produkter.

Jeg vil advare imod, at man begynder med den mærkningsordning, for den vil være med til at udflade hele mærkningsordningen. At man mærker noget, der med garanti indeholder et eller andet, er helt rigtigt; men det er forkert at begynde at overskride den tærskel, at når man er i tvivl, skriver man, at det *kan* indeholde GMO.

Jeg tænker her specielt på fødevarerområdet. Hvis man her skal til at mærke alt, hvad der direkte eller indirekte kan indeholde noget, der er gensplejset, bliver der tale om meget. Vi ved jo, at i USA er den største del af sojaproduktionen gensplejset, store dele af majsproduktionen er det, og andre steder i verden er roer og den slags jo også gensplejset. Hvor skal man sætte grænsen for, hvor lidt gensplejset materiale der må være i de produkter?

At man mærker, hvis produktet med garanti indeholder gensplejset materiale, er i orden; men at begive sig ud i den gråzone, hvor man skal mærke alt, hvis det kan indeholde den mindste smule, er med til at udvande og gøre det mere forvirrende for forbrugerne end vejledende. Det er der lagt op til, og det vil vi advare imod.

Men hvis vi ser bort fra det, synes vi, de kriterier, der er opstillet her, ser fornuftige ud, og dem kan vi bakke op i Fremskridtspartiet.

Ole M. Nielsen (KRF):

Først tak for en god redegørelse fra ministeren.

I Kristeligt Folkeparti har vi efterhånden vænnet os til, at enhver diskussion om et etisk emne, som man f.eks. godt kan kalde debatten om GMO i dag, ender med et resultat, der kan kaldes nytteetisk, som SF's ordfører var inde på. Det bifalder vi ikke. Omvendt står vi i Kristeligt Folkeparti i mange debatter for skud, når vi giver udtryk for det, man kunne kalde pligtetiske holdninger. Nogle kalder dem fundamentalistiske holdninger, men etikken er jo fundamental, uanset om man har en humanistisk og nytteetisk tankegang eller en pligtetisk tankegang, som er baseret på de værdier, der findes i kristendommen.

Det er vigtigt at forstå, at etikken i bund og grund er vigtigere end teknikken, og i den politiske sammenhæng må pligtetik og nytteetik

nå til enighed, netop for at sikre etikkens generelle indflydelse på den politiske dagsorden.

Teknologi er til for menneskehedens skyld. Den teknologiske udvikling må tjene mennesket og ikke gøre mennesket til slave af stadige fremskridt, og det betyder, at de kæmpeskridt, som i disse år tages med hensyn til udvikling af genmodificerede organismer, i høj grad skal være under kontrol.

At man i Kommissionen er modstander af, at der ændres på de nuværende principper i direktiv 90/220 EØF, kan godt tages som udtryk for en streng kontrol. I virkeligheden understreger de bærende principper en manglende vilje til at fastlægge en etik som grundlag for den videre udvikling på området. I stedet for at være baseret på etikens principper har man ved at vurdere fra sag til sag valgt at basere sig på teknikkens principper, og ordet glidebaneeffekt er det første, man tænker på, selv om det ord efterhånden er noget negativt ladet, når nu GMO-resultaterne viser sig at være ganske nyttige for menneskeheden, hvad de jo er.

Spørgsmålet er, om det er godt nok, at GMO er af en vis nytte. Det er i hvert fald ikke en let vej at vælge, når man vil vurdere hver GMO-sag for sig. Det er klart nok, at EU startede som et økonomisk foretagende, men det udelukker jo ikke, at etikken burde have fulgt med i den stærke politiske udvikling, der er sket i EU. Det er nyttigt, at lovgivningen er på forkant med udviklingen, endda også i EU, men generelt må alle tænkelige miljøkonsekvenser være belyst og de etiske konsekvenser gennemdiskuteret, inden vi uden videre udnytter de mange nyttige og unyttige muligheder, som GMO sikkert nok giver.

Efter disse noget principielle overvejelser vil jeg sige, at vi godt kunne ønske os at få nogle af de forslag gennemført, som Kommissionen ikke har optaget. Det drejer sig bl.a. om følgende: at brug af genmodificerede organismer kun må udføres, når der er garanti for, at de gensplejsede egenskaber ikke kan spredes til den vilde fauna; at der oprettes forbud mod brug af anti-biotikaresistente GMO'er, og at den juridisk ansvarlige for udsætning – fordi naturens muligheder i princippet er et fællesje – skal være retligt ansvarlig over for samfundet ved enhver skade på mennesker og miljø.

Miljø- og energiminister (Svend Auken):

Jeg vil først sige tak til ordførerne for de mange og, synes jeg, overordentlig kloge synspunkter,

der er givet udtryk for her i dag, til trods for at den substans, vi behandler, er en af de mest omstridte i befolkningen.

Jeg synes også, der er grund til at glæde sig over den meget brede tilslutning, der findes her i Folketinget til den linje, Danmark har fulgt under forhandlingerne i EU. Faktisk er det jo en enighed, der går fra Socialistisk Folkeparti og regeringspartierne til at omfatte i hvert fald langt de fleste af de borgerlige oppositionspartier, og det synes jeg er et utrolig stærkt rygstød at have i forhandlingerne.

Jeg skal prøve at besvare de mange spørgsmål, der har været, med en mere generel redegørelse for, hvad det er for en forhandlingsstrategi, vi vil forfølge. Skulle der være et enkelt spørgsmål, der smutter i den forbindelse, må man meget gerne komme herop og stille mig det igen, og så skal jeg forsøge at besvare det.

Vi har tidligere diskuteret dette direktiv, i øvrigt ikke for så frygtelig lang tid siden. Sidst i november 1997 havde vi første behandling af beslutningsforslag nr. B 25, som Socialistisk Folkeparti fremsatte. Her lagde SF op til en folketingsbeslutning om den danske holdning. Det var på et meget tidligt tidspunkt, hvor vi endnu ikke havde set Kommissionens forslag, men det betød, at vi i Danmark fik en tidligere afklaring end noget andet land og tidligt kunne melde ud og være med til at præge Kommissionens forslag. Dernæst er det jo ikke mere end 2 måneder siden, at vi på foranledning af Enhedslisten debatterede mulighederne for at sikre et, som man kaldte det, gensplejningsfrit landbrug, nemlig da vi behandlede beslutningsforslag nr. B 90.

Ved begge disse lejligheder har jeg givet udtryk for, at regeringen forholder sig kritisk til anvendelsen af genteknologi. Vi tager ikke afstand fra teknologien i sig selv, men vi lægger afgørende vægt på, at vi har sikkerhed for, at genetisk modificerede organismer, der skal udsættes i naturen eller markedsføres, bliver underkastet en grundig miljø- og sundhedsmæssig risikovurdering.

Vurderingen skal have sit fundament i forsigtighedsprincippet, som flere var inde på, og det blev sagt af hr. Jørn Jespersen: Der skal ikke ske nogen svækkelse af forsigtighedsprincippet i direktivet. Man kan være enig med ham i, at det vil være godt med en større operationalisering, og det er selvfølgelig noget af det, vi skal diskutere undervejs. Men selve det, at vi nu i

direktivet får det slået fast, tror jeg er utrolig vigtigt.

Vi må ikke se bort fra, at store dele af befolkningen er utrygge ved genteknologien. Det er derfor vigtigt, at vi diskuterer teknologiens fordele og ulemper i Folketinget og i samfundet, og igen har Danmark jo været på forkant med udviklingen, idet vi meget tidligt fik dansk lovgivning med inddragelse af offentligheden og videnskabelige institutioner osv. i forbindelse med vor egen sagsbehandling.

Som politikere og folkevalgte er det vores ansvar at fastlægge fornuftige rammer for udvikling og brug af genteknologi. Vi skal derfor bruge vore kræfter og al vor opfindsomhed på at skabe en regulering, der kan sikre, at anvendelsen af GMO'er finder sted på en miljø- og sundhedsmæssigt forsvarlig måde, som vi og borgerne i landet kan være tjent med.

I februar sidste år sendte Kommissionen forslaget til Rådet, som har behandlet forslaget på foreløbig tre rådsmøder sidste år. I forslaget er der mange elementer, som er positive, og som er vigtige for Danmark – elementer, der er væsentlige for at afgøre, om en genetisk modificeret organisme skal markedsføres til udsætning i naturen.

I december forelagde regeringen forud for rådsmødet sagen som forhandlingsoplæg i Folketingets Europaudvalg, og her præsenterede regeringen sine synspunkter om en række af de væsentlige temaer, jeg kort skal nævne her. Jeg kan sige, at så vidt jeg husker, var der ikke stærke indvendinger imod vore synspunkter, men de står selvfølgelig helt og holdent for regeringens egen regning.

Forud for enhver godkendelse til udsætning i miljøet af et gensplejset produkt eller en gensplejset organisme foretages en miljø- og sundhedsmæssig vurdering. Vurderingen er en sag for sag-vurdering, og den tager sit udgangspunkt i den trinvis udsætning i naturen af de genetisk modificerede organismer. Formålet med denne vurdering er at sikre, at der ikke markedsføres produkter, som man kan nære betænkelighed ved, og vurderingen skal være kritisk og tage så mange faktorer med som muligt.

Fra dansk side arbejder vi for, at den miljømæssige risikovurdering ud over direkte og øjeblikkelige virkninger også kommer til at omfatte indirekte og fremtidige virkninger på sundhed og miljø. En udvidet risikovurdering vil være en fordel for os, for en obligatorisk

inddragelse af flere elementer i risikovurderingen på EU-plan kombineret med fælles retningslinjer for vurderingen vil styrke værdien af de vurderinger, der foretages rundt om i Europa.

Kommissionens forslag arbejder med flere procedurer, end der er i det direktiv, der er gældende i øjeblikket, og formålet er naturligvis at fremskynde behandlingen af ansøgninger. Dette skal bl.a. ske gennem hurtig formidling af information mellem medlemslandene og ved indførelse af en mæglingsperiode ved uenighed.

Jeg finder ikke, at Danmark skal sige nej til procedurer, der gør sagsbehandlingen mere smidig; men vi skal sikre, at smidiggørelsen ikke sker på bekostning af beskyttelsesniveauet, og derfor arbejder Danmark for, at beskyttelsesniveauet ikke bliver sænket, når procedurerne gøres mere enkle. Jeg er helt opmærksom på de ting, ordførerne har sagt om denne sag her i dag, og kan kun forsikre, at det er noget, vi vil holde fast i.

Kommissionen foreslår, at tilladelser til forsøgsudsætninger kan flyttes over i produktlovgivningen. Fra det gældende direktiv kender vi dette fra sager om markedsføring, for her eksisterer der jo på nuværende tidspunkt produktlovgivning for lægemidler og levnedsmidler, der er genetisk modificerede. Fra dansk side har vi været meget negative over for denne overflytning, og i forbindelse med tilladelse til forsøgsudsætninger vil vi gerne bevare muligheden for at stille specielle miljømæssige krav til forsøgene. Det er en af de måder, hvorpå vi kan skabe miljømæssig viden om udsætning af GMO'er.

Mærkning af GMO'er giver altid anledning til diskussion, og det har det også gjort under forhandlingerne. Mærkning i relation til udsætningsdirektivet er vigtig, fordi denne mærkning ofte danner basis for mærkning i de videre om sætningsled. Hvis en pakke med frø ikke er mærket, kan det blive ganske vanskeligt at mærke afgrøderne og de efterfølgende produkter, som også flere ordførere har været inde på.

Det er Danmarks holdning, at mærkning af GMO'er skal være obligatorisk, og at det skal oplyses, at produktet er genetisk modificeret. Det kan for at sikre en absolut mærkning og undgå den uheldige mærkning »Kan indeholde GMO'er« være nødvendigt at indføre en bagatelgrænse. En sådan grænse må fastsættes fra produkt til produkt og må kun betegne rene

ubetydeligheder, f.eks. hvis et lastrum ikke er tilstrækkelig rengjort i forbindelse med transport osv. Hvis der kommer helt ubetydelige mængder ind, som ingen betydning har for produktets klassifikation, så foretrækker jeg i hvert fald, at vi får sådanne rene ubetydelighedsgrænser og så til gengæld en klar mærkning frem for den, synes jeg, noget vildledende og for mange mennesker bestemt ikke beroligende mærkning, der hedder »Kan indeholde GMO'er«.

Jeg kan desværre oplyse, at Kommissionen trods mange diskussioner stadig hælder til mærkningen »Kan indeholde GMO'er«. Vi har derfor et vigtigt pædagogisk arbejde at udføre her, men det er en hjælp og god opbakning, at adskillige lande har samme holdning som den, vi har.

Første gang en GMO godkendes til markedsføring, skal godkendelsen gives for en begrænset periode. Kommissionen har foreslået 7 år, mens Europa-Parlamentet, og det er jeg virkelig ærgerlig over – jeg kan i øvrigt egentlig godt lide tendensen i deres ændringsforslag – har foreslået 12 år, og der er endda et europæisk land, der foreslår 15 år. Fra dansk side har jeg peget på, at det burde være 5 år og ikke 7 år, så vi er i hvert fald ikke for, at man går op over de 7 år.

Den diskussion er vi ikke færdige med, men det er klart, at til syvende og sidst er vi nødt til at finde et kompromis, men jeg vil mene, at vi skal være så tæt på de 7 år som overhovedet muligt.

Når en godkendelse udløber, er det den danske holdning, at det sag for sag skal vurderes, hvorvidt en eventuel fornyet godkendelse fortsat skal være tidsbegrænset. Overvågning af en GMO, efter at den er sat på markedet, er ligesom tidsbegrænsning et vigtigt tema for os. Det er vores holdning, at overvågningen skal være obligatorisk, og at overvågningen skal revurderes i forbindelse med fornyelse af en godkendelse.

Jeg ved, at nogle af mine kolleger er uenige med mig på dette punkt, men i forhandlingerne forsøger vi at overbevise de andre lande om fordelene ved obligatorisk overvågning i den første periode, en GMO er på markedet, og der er ingen tvivl for mig om, at der får vi nok en lidt mere fremkommelig diskussion, når ministrene selv er til stede, end når det alene – med al ære og respekt – er deres dygtige medarbejdere, der diskuterer det. Det er en erfaring. Som

én sagde: Man kan aldrig vide, hvad der kommer ud af et miljørådsmøde, og det er vel, fordi man dér har den for EU i øvrigt lidt særprægede praksis, at folk lytter til hinandens argumenter og prøver at arbejde sig frem til det bedst mulige resultat. Jeg tror, at det er et af de steder, vi måske kan nå et fornuftigt kompromis.

Et andet af de emner, der optager borgerne, er de etiske aspekter ved genteknologien. Det er derfor også glædeligt at se, at Kommissionen i sit forslag inddrager en etisk komité.

Jeg tror, det var fru Helga Moos, der med rette spurgte, på hvilken måde man ville sikre gennemsigtighed, inddragelse af offentligheden, i beslutningsprocesserne. Der er på det område desværre stor forskel på medlemslandenes holdninger, men Danmark er i front. Vi skal selvfølgelig sikre, at offentlighedens inddragelse er i overensstemmelse med de bestemmelser, vi selv har været med til at præge i den FN-konvention, der blev vedtaget sidste år, den såkaldte Århuskonvention.

I det gældende direktiv er der en bestemmelse om, hvornår en GMO til markedsføring kan reguleres efter produktlovgivningen. Når der i det reviderede direktiv indføres nye elementer som f.eks. tidsbegrænsning og overvågning, så skal det være et krav, at disse nye elementer også kommer til at indgå i produktlovgivningen.

Derfor arbejder Danmark naturligvis for – og det er et svar på mange af de spørgsmål, der er stillet – at den kommende produktlovgivning som et minimum kommer til at svare til den regulering, der fastlægges i det reviderede udsætningsdirektiv; vi skal altså sikre, at udsætningsdirektivets beskyttelsesniveau overføres til produktlovgivningen. Det var noget, vi sloges for. Fødevareministeren gjorde en stor indsats i forbindelse med frølovgivningen, og det princip vil vi selvfølgelig fastholde, ellers kommer vi ud på den glidebane, som hr. Keld Albrechtsen med rette har advaret imod.

Europa-Parlamentet udtalte sig om forslaget den 11. februar 1999 og stillede en lang række ændringsforslag. En del af dem har Kommissionen godtaget, og vi er enige i de forslag, Kommissionen har taget til sig. De vil så altså også sandsynligvis gå igennem i vores arbejde dernede, men der er nogle ændringsforslag, som Kommissionen til min store overraskelse ikke har taget med, og som vi mener bør med, og som flere ordførere har peget på bør med. Det er for det første forbud mod antibiotika-

resistens, IGMO'er, samt brug af GMO'er med specifikke egenskaber, som vides at indebære uacceptable risici.

For det andet er civilretligt ansvar ved skade i forbindelse med udsætning også et af de spørgsmål, man var inde på, samt krav ved eksport af GMO'er fra EU's område og en undersøgelse af de socioøkonomiske fordele og omkostninger ved en udsætning. Jeg tror, det var hr. Jørn Jespersen, der især efterlyste, hvad vi mente om det, og her støtter vi altså på alle punkter ændringsforslagene fra Parlamentet.

For mere end et år siden har jeg i samarbejde med den tidligere svenske miljøminister – hun er i mellemtiden blevet udenrigsminister i Sverige – Anna Lindh, henvendt mig til Kommissionen for at få nedsat en arbejdsgruppe til at kigge på anvendelsen af gener med resistens over for antibiotika. Denne gruppe arbejder stadig, og jeg håber, den kommer med et resultat, så vi får et godt beslutningsgrundlag. Jeg er positiv over for Parlamentets forslag om at indføre en bestemmelse, der placerer et civilretligt ansvar, hvis der sker ødelæggelse på miljøet i forbindelse med udsætning af GMO'er. Den, der juridisk set er ansvarlig for udsætning af en genetisk modificeret organisme, vil således blive ansvarlig for eventuelle miljø- og sundhedsmæssige skader, forårsaget af GMO'en. Det synes jeg er et fint princip.

Også Kommissionen er positiv over for tanken om erstatningsansvar. Man foretrækker imidlertid fra Kommissionens side indførelse af en fælles samlet regulering, der dækker alle typer miljøansvar. Det lyder jo i sig selv smukt og rigtigt og godt. Problemet er bare, at så er det jo skudt langt eller i hvert fald en del ud i fremtiden. Jeg kan oplyse, at Kommissionen er på vej til at fremlægge en hvidbog om miljøansvar, og den vil også dække genteknologien. Men derefter skal man jo i gang med processen med at udarbejde et forslag, og så skal det igennem alle høringsforskrifter osv. Vi foretrækker, man prøver at få det løst nu. Jeg mener derfor, at vi skal tage fat på drøftelserne herom allerede under de kommende forhandlinger om det reviderede udsætningsdirektiv. Vi skal drøfte, hvilke muligheder der er for at indbygge krav om ansvar i direktivet.

Jeg kan også støtte Parlamentets ønske om, at der ikke kan eksporteres GMO'er, før bestemmelseslandet, altså importlandet, har givet sin accept. Hele dette emne behandles i forbindelse med forhandlingerne om Bio Safety Protocol

under biodiversitetskonventionen, som vi desværre ikke blev enige om, fordi amerikanerne og et par andre større lande gik imod det kompromis, der ellers tegnede sig ved mødet i Colombia.

Parlamentet ønsker, at der skal gennemføres en undersøgelse af de forventede socioøkonomiske omkostninger og fordele ved udsættelser og markedsføring. Jeg er positiv over for dette forslag, selv om vi alle sammen ved, hvor vanskeligt det er at lave i praksis.

Danmark har generelt haft en positiv indstilling til Kommissionens oprindelige forslag, og vi har støttet, at det nu kommer til realitetsbehandling under det tyske formandskab, altså allerede her i juni måned. Under forhandlingerne af forslaget har Danmark arbejdet på grundlag af det forhandlingsoplæg, som blev forelagt for Europaudvalget forud for miljørådsmødet i december måned, og som jeg redegjorde for før, så vi følger altså den samme meget aktive linje.

Vi er også positive over for Kommissionens reviderede forslag, idet Danmark dog fortsat arbejder for, at forslaget strammes op i overensstemmelse med det førnævnte forhandlingsoplæg.

Endelig er regeringen som før nævnt positiv over for flere af de af Europa-Parlamentets ændringsforslag, som ikke er accepteret af Kommissionen. Danmark har anmodet om, at disse forslag også kommer til drøftelse i Rådet. Jeg kan oplyse, at forslaget forventes sat på dagsordenen under det tyske formandskab på vores kommende rådsmøde den 25. og 26. juni, og der vil jeg naturligvis arbejde for, at de danske synspunkter vinder indpas, så vi får et direktiv, der bedre imødekommer vores og befolkningens ønsker om forbedringer og bekymringer, og det tror jeg faktisk vi kan.

Vi får selvfølgelig ikke alle vores ønsker opfyldt, og de tilsagn, jeg har givet her i dag, er tilsagn om det, jeg vil arbejde på, og vi vil sætte vores kraft ind på at få opnået. Men jeg deler vurderingen af, at det er i dansk interesse, at det her direktiv bliver vedtaget, og det vil vi altså arbejde på, og jeg appellerer til alle gode kræfter om at hjælpe hinanden med at sikre et så godt resultat som muligt. Det er både af hensyn til befolkningen, af hensyn til den europæiske udvikling og også af hensyn til industrien vigtigt, at vi får et så højt beskyttelsesniveau som muligt i disse fælles EU-regler.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren sagde, at der under Europaudvalgs-mødet i december, så vidt han huskede det, ikke havde været nogen indvendinger. Så skal jeg bare for god ordens skyld gøre opmærksom på, at jeg kom faktisk allerede dengang med en ret kraftig indsigelse imod forslaget og gjorde opmærksom på, at det blandt andet indeholder en hurtigere godkendelsesprocedure, som vil medføre massevis af godkendelser af gensplejede organismer på et tidspunkt, hvor ingen ved, om det er forsvarligt, at de kommer ud i naturen.

Det gjorde vi rent faktisk opmærksom på på det tidspunkt, men ministeren kan selvfølgelig have ret i, at der beklageligvis ikke var andre ordførere, som jeg husker det, der gjorde indsigelse på det tidspunkt.

Jeg må konstatere efter ministerens svar, at Danmark altså er indstillet på at indgå et kompromis, også selv om det ikke medfører en opfyldelse af de krav, som Danmark har stillet. Det er jeg meget ked af at høre.

Jeg vil godt spørge ministeren, om der ikke er modstrid mellem, at ministeren på den ene side ønsker at have en tidsplan med en hurtig godkendelse under det tyske formandskab allerede her i juni, og så på den anden side det arbejde, der skulle gøres for at opnå forbedringer af det her.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg vil godt sige tak for de svar, miljøministeren er kommet med i dag. Jeg synes, de tegner en stærk og offensiv dansk forhandlingslinje i forlængelse af den, der hidtil har været anlagt, og jo også meget langt hen ad vejen i forlængelse af det beslutningsforslag, som SF for kort tid siden har fremsat.

Jeg har kun nogle ganske enkelte ting, som jeg skal bede ministeren svare på. Det første vedrører spørgsmålet om at overflytte til produktlovgivning. Sådan som jeg har forstået det, så er der tale om, at vi allerede med det eksisterende direktiv kan overflytte markedsføringstilladelser, når der eksisterer en konkret produktlovgivning.

Nu åbner det nye direktiv, sådan som det ligger i øjeblikket, for, at man også kan overflytte forsøgsudsættninger. Der ligger det jo sådan, og det har ministeren også bekræftet, at vi selvfølgelig skal sikre os, at der er nøjagtig det samme beskyttelsesniveau med hensyn til miljø, sund-

hed osv. i den konkrete produktlovgivning. Men som det også fremgår af notatet, er der andre ting, der har betydning, nemlig spørgsmål om hjemmelsgrundlag, om komitéprocedure omkring sikkerhedsklausuler, og derfor er mit spørgsmål: Kunne man ikke allerede i revideringen af det nuværende direktiv sikre sig, at man får en beskyttelse på samme niveau ved en overflytning derved, at det er et krav i direktivet, at det skal være til stede, for at en overflytning kan finde sted?

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):
Først til hr. Keld Albrechtsen: Jeg tror, jeg udtalte mig meget forsigtigt om, hvad der skete i Europaudvalget. Jeg kan jo ikke referere, hvad der skete i Europaudvalget, men jeg var meget opmærksom på ikke at vælge formuleringer, der på nogen måde gjorde, at hr. Albrechtsen blev medansvarlig for nogen form for forbedringer på det her område. Det er han ikke. Han er ikke medansvarlig for de forbedringer, der tegner sig. Han står efter min mening helt ren i lakken, når det drejer sig om det her spørgsmål. Jeg tror i virkeligheden, hans problemer først ville opstå den dag, hvor alle hans ønsker gik i opfyldelse, og han alligevel var imod gennemførelsen af reglerne. Men det tror jeg desværre aldrig vi kommer til at opleve. Jeg tror egentlig, synet ville være opmuntrende. Men jeg har altså ikke taget ham til indtægt.

Det, jeg derimod sagde, var, at jeg tror, der er et meget bredt flertal bag den linje, vi kører, som går fra Socialistisk Folkeparti og omfatter de fleste af de borgerlige oppositionspartier og selvfølgelig også regeringspartierne. Det synes jeg er glædeligt.

Det er jo også det, jeg tror i virkeligheden har præget den eksisterende lovgivning. Den hjemlige eksisterende lovgivning blev i sin tid vedtaget af et enigt Folketing for 7-8 år siden, som jeg husker det.

Med hensyn til de specifikke spørgsmål, som hr. Jørn Jespersen stillede, er hjemmelsproblemet først og fremmest et problem om ophængen i artikel 100 A, altså et spørgsmål om miljøgarantien, og vi har arbejdet med en, synes jeg, rimelig positiv tilslutning fra Kommissionens side til, at dette princip om, at miljøgarantien overflyttes, bliver indpasset. Om det lykkes, ved jeg ikke, men jeg er helt opmærksom på problemet.

Med hensyn til frister er det afgørende for os jo, at der er en ventilbestemmelse, der gør, at

hvis vi mener, at noget er problematisk og derfor ikke skal undergå den hurtige procedure, så kan vi sige nej, og så kan det blive flyttet ind under den almindelige procedure.

Hvis der i øvrigt er problemer, og det gælder også spørgsmålet om komiteer, hvor jeg jo synes, man i parentes bemærket skal notere sig, at det er første gang i komitologiens historie, Kommissionen selv har stillet et forslag, der svækker dens indflydelse på komitéområdet, men er der yderligere spørgsmål, så vil jeg egentlig anbefale hr. Jørn Jespersen at stille dem skriftligt til mig i Europaudvalget, så vi kan besvare dem i god tid, inden vi skal give orientering om mødet den 25. og 26. juni.

Så jeg ser frem til en god dialog, også med hr. Keld Albrechtsen, som jeg gerne vil sige tak for, at han har taget initiativ til at få rejst denne diskussion, for det er en utrolig vigtig debat, han med sit initiativ her i dag har givet Folketinget lejlighed til at tage del i.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er naturligvis uhyre morsomt, når ministeren prøver på at lave en psykologisk studie i, hvad der kan være baggrunden for det, jeg gør. Jeg er ikke desto mindre sikker på, at hvis regeringen havde valgt et samarbejde med venstre side af Folketingssalen, altså et samarbejde med Enhedslisten, i stedet for med de yderste højrepartier i salen, så kunne der have været en kraftigere og bedre dansk linje. Det er jeg ikke i tvivl om, og det kunne regeringen måske overveje til en anden gang.

Så stillede jeg ministeren et spørgsmål, nemlig om der ikke er et problem med tidsfaktoren, når ministeren nu støtter, at man skal træffe en beslutning allerede her under det tyske formandskab, dvs. i juni – for så bliver det jo, så vidt jeg kan bedømme det, uhyre vanskeligt at forestille sig, at man kan nå at få nogen som helst af de ting igennem, som man gerne vil have igennem fra den danske regerings side – og om det så ikke var klogere at bede om en udsættelse af sagen, således at man i det mindste kunne få tid til at få en opbakning rundt omkring for nogle af de punkter, som man stadig væk arbejder for.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg vil bare sige til spørgsmålet om, hvorvidt regeringen kunne have fået et andet mandat at

arbejde på, hvis den havde vendt sig til Enhedslisten: Det tror jeg ikke er en rigtig vurdering. Set fra vores side har man fået anlagt en dansk forhandlingslinje, som vi er yderst tilfredse med.

Realiteten er jo også, at det er regeringen og SF, som langt hen ad vejen har fastlagt det, og det er glædeligt, at der er så bredt et flertal bag det. Det, der nu bliver sagen, er så at kæmpe nogle af tingene igennem i EU-systemet.

Til ministeren vil jeg gerne sige, at jeg er glad for, at man er opmærksom på spørgsmålet om miljøgarantien, men når jeg rejser spørgsmålet, er det jo blandt andet, fordi der i ministerens egen redegørelse er henvist til, at der er nogle problemer omkring beskyttelsesniveauet, for så vidt angår miljøgarantien, men også for så vidt angår komitéprocedurerne og sikkerhedsklausulen. Og jeg skal meget gerne stille et skriftligt spørgsmål, men jeg synes da, det kunne være rart, hvis vi allerede i dag kunne få fastslået, at det er regeringens linje allerede ved vedtagelsen af det her direktiv at sikre, at også de tre ting: hjemmelsgrundlaget, komitéprocedurerne og sikkerhedsklausulen, allerede bliver klaret i direktivet.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Det er klart vores ønske, at det kan ske. Et af problemerne med det er imidlertid, at det er nogle andre ministre, der skal forhandle det her, og som hr. Jørn Jespersen – som jo indgående følger fødevarerspørgsmålet i EU-sammenhæng – udmærket ved, var det fødevarerministrene, der sad med produktlovgivningen, og dér er der altid det problem, om det ene Ministerråd kan foreskrive, hvad det andet Ministerråd skal gøre. Men vi vil arbejde på at få klarhed så tidligt som muligt og selvfølgelig ikke lade os snyde i den proces, for jeg er enig med hr. Jørn Jespersen i, at det er vigtige punkter, han peger på, og jeg er enig i hans analyse.

Med hensyn til vores samarbejde må jeg faktisk sige, at jeg synes, hr. Jørn Jespersens fremstilling er rigtig: Der har været et godt samarbejde mellem os og SF og også et godt samarbejde med mange af de borgerlige partier. Vi har faktisk konsensus herhjemme, og det har vi haft hele tiden, nemlig med hensyn til, at teknologien kan man ikke i sig selv sige nej til, men det er klogt at anlægge en endog særdeles streng udgave af forsigtighedsprincippet, når vi arbejder med det.

Til hr. Keld Albrechtsen:

Jeg prøvede ikke at være morsom; jeg prøvede bare at fremstille det dilemma, der ville opstå for hr. Albrechtsen, hvis alle hans ønsker gik i opfyldelse. Hr. Albrechtsen så i øvrigt heller ikke ud, som om han var særlig opmuntret eller syntes, det var særlig humoristisk, hvad jeg sagde.

Og med hensyn til venstrefløjen vil jeg sige: Der er jo ét sted, hvor hr. Albrechtsen og de grønne organisationer og jeg har været enige, og det er i tanken om at lave et egentligt moratorium eller en tænkepause, og det har SF i øvrigt også støttet. Og det fremførte jeg med fynd og klem nede i EU, men der var ingen andre, der støttede det, og selv om hr. Albrechtsen og jeg tilsammen udgør en stærk alliance, er det altså ikke nok til at vælte hele Europa. Det er det ikke.

Derfor skal vi have et lidt bredere grundlag, og det er jo i virkeligheden det, som det er en politisk kunst at komme igennem med. Og dér er det min bedømmelse, at det er lettere under det tyske formandskab med en grøn tysk miljøminister, som er ualmindelig positiv i sin tankegang, end det vil være under det finske formandskab – i øvrigt også med en god grøn minister som formand – for til den tid er Tyskland, som jo har været en af de vanskeligste størrelser, ikke længere forpligtet af sin formandsrolle.

Og derfor tror jeg, det er en fordel for miljøet at gøre det nu, og vi har betragtet det som en venlighed over for vores og kollegernes synspunkter, at det tyske formandskab til trods for, at det er en vanskelig sag for det, har sat det på dagsordenen til afgørelse her i juni måned.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 127:

Forslag til folketingsbeslutning om fleksibel børnepasningslov.

Af Ole Sohn (SF) m.fl.

(Fremsat 20/4 99).

Forslaget sattes til forhandling.